

Література:

1. Закон України про інноваційну діяльність. 4 липня 2002 року N 40-IV.
2. Державний комітет статистики України: наукова та інноваційна діяльність в Україні: стат. зб. Київ: ДП «Інформаційно-видавничий центр Держкомстандарту України», 350 с.
3. Дубасенюк О.А. Інновації в сучасній освіті. *Інновації в освіті: інтеграція науки і практики*: зб. наук.-метод. праць. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 62–68.
4. Ковальчук С.В. Інноваційний маркетинг: курс лекцій для студентів спеціальності «Маркетинг». Хмельницький: ХНУ, 2006. 266 с.
5. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності. Наказ МОН України № 522 від 07.11.2000 р.

УДК 378**ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ, США, ЯПОНІЇ,
ВЕЛИКОБРИТАНІЇ**

*Красніков С.В., к.т.н., доцент,
vsevavr@ukr.net*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Діджиталізація (англ. digitalization) освіти — це з одного боку переведення інформації зі знань та засобів їх обробки у цифрову форму, а з другого боку це всебічне використання інформаційних технологій, зокрема інтернету. У нашому світі інформаційні технології вже пронизали всі сфери життя і сфера освіти перестала бути винятком. Використання дистанційного навчання (зокрема з використанням інтернет технологій) не є зараз чимось новим. Дистанційне навчання дозволяє поглянути на процес здобуття освіти з іншого боку. З появою інтернету у людей з'явилася можливість прямого доступу до різних інформаційних ресурсів у мережі. Потенціал таких технологій дуже високий, саме тому діяльність людини зараз майже у всіх сферах життя не функціонує без інформаційних технологій. Їх активне використання в освіті визначило місце дистанційного навчання. Таким чином дистанційне навчання - це навчання, при якому більша частина навчальних процедур здійснюється з використанням сучасних інформаційних технологій за умовами територіальній роз'єднаності викладача і студентів.

Згідно ст. 8 Закону України «Про освіту» особа реалізує своє право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної

та інформальної освіти.

Формальна освіта – це освіта, яка передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою. Формальна освіта здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій).

Неформальна освіта – це освіта, яка не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних чи присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

Інформальна освіта – це самоосвіта, що є самоорганізованим здобуттям особою певних компетентностей.

Згідно до ст. 9 Закону України «Про освіту» дистанційна освіта разом з очною та заочною відноситься до інституційної форми здобуття освіти. Таким чином дистанційна освіта не є індивідуальною або дуальною. В Україні дистанційне навчання функціонує на базі сучасних інформаційно-комунікаційних та психолого-педагогічних технологій. Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 затверджує «Положення про дистанційне навчання», яке зазначає, що метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти. Основне завдання дистанційного навчання - це забезпечення громадянам можливості реалізації ст. 53 Конституції України щодо здобуття або підвищення рівня освіти та професійної кваліфікації. «Положення про дистанційне навчання» поширюється на загальноосвітні навчальні заклади; професійно-технічні навчальні заклади; вищі навчальні заклади; заклади післядипломної освіти або структурні підрозділи вищих навчальних закладів, наукових і освітньо-наукових установ, що здійснюють післядипломну освіту. Форми навчального процесу за дистанційною формою навчання: самостійна робота; навчальні заняття; практична підготовка; контрольні заходи.

Зазначимо, що запровадження дистанційної форми навчання в Україні можливе за погодженням з органом управління освітою (зокрема МОН України). У той же час рішення щодо використання окремих технологій дистанційного навчання у навчальному процесі

приймається вченою (педагогічною) радою навчального закладу. Для цього навчальний заклад повинен мати певні технології та цифрові інструменти для забезпечення передачі відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації. Для забезпечення дистанційного навчання в закладі освіти повинні бути насамперед електронні освітні ресурси, що відповідають вимогам законодавства у сфері освіти.

Три основні причини розвитку дистанційного навчання: потреба до простої та достовірної інформації; постійне удосконалення інформаційних технологій; відношення до дистанційного навчання як до нового явища. Принципи дистанційного навчання: вільний доступ (відкритість), дистанційність навчання, гнучкість розподілення часу, модульність. В дистанційному навчанні важливим є мотивація студентів. Дистанційне навчання має недоліки, серед яких основним є недолік практичних знань. Цей недолік не усунути на цей час за допомогою будь-яких сучасних технологій. Другий важливий недолік – це недолік розвитку комунікабельності. Тому дистанційна форма здобуття освіти не здатна навчити реальної роботі в команді. Ще одним недоліком є проблема ідентифікації користувача. Для викладача, що дистанційно проводить заняття складно визначити ступінь реальної участі студента при виконанні робіт.

Загальним плюсом для студентів та викладачів в дистанційному навчанні в особливості в умовах воєнного стану є можливість участі в навчальному процесі без залежності від місцеперебування - навіть з інших країн.

Слід зазначити, що в Україні дистанційна форма навчання використовує майже у 90% різні інтернет-ресурси. В якості альтернативи цих ресурсів використовуються поштові пересилки. Лідером цього напрямку в Україні є школа ЄШКО. Проте на цю галузь освіти в особливості з 2022 року питаються масово вийти іноземні організації, зокрема британський Відкритий Університет.

Якщо порівнювати дистанційне навчання в Україні з іншими країнами, наприклад, зі США, то розподіл видів дистанційного навчання там зовсім інакше. Інтернет-технології при дистанційному навчанні у США складають лише 37%. Інші складові дистанційного навчання розподілене наступним чином: двостороннє інтерактивне відео 16%, одностороннє відео з двостороннім аудіо 14%, відеокасети 12%, аудіо конференції 11%, звичайна відео трансляція 9%, аудіокасети 1%. Переважно послуги з дистанційного навчання надаються державними закладами освіти. Приблизно 82% усіх

навчальних закладів США надають щонайменше один курс дистанційно. На світовому ринку дистанційного навчання велика частка належить США і країнам Європейського союзу. Розвиток цієї галузі в Євросоюзі відбувається переважно за рахунок держави, наприклад, за допомогою дотацій. А в США, більший внесок у його розвиток відбувається через комерційну систему.

Говорячи про дистанційне навчання неможливо не згадати настільки технічно розвинену країну як Японія. З початку 80-х років у Японії реалізується державний проект «Університет в ефірі». Суть цього проекту в тому, що у певний час по телебаченню і радіо транслюються лекції з кожного вибраного предмету, що учні двічі на тиждень прослуховують годинну лекцію. Через п'ять років студенти мають скласти іспит та отримати диплом. Такий вид здобуття освіти в Японії вважається умовно дистанційним, але при цьому отримувати його можуть і іноземці, які працюють або навчаються в Японії.

Проте на цей час в Японії отримати основну освіту бакалавра дистанційно практично неможливо. Дистанційно навчатися, можливо, лише з здобуття додаткової освіти. Дистанційні курси магістратури пропонують два види здобуття освіти залежно від терміну навчання. Перший вид дистанційного навчання з фіксованими термінами складання всіх робіт та іспитів, другий вид передбачає відсутність тимчасового ліміту. Програми для другого типу навчання включають завдання та іспити, які студент може скласти в будь-який зручний час. Дистанційне навчання так само активно використовується великими фірмами та корпораціями Японії для перепідготовки та підвищення кваліфікації своїх працівників без відриву від робочого процесу. Такі фірми активно використовують корпоративні освітні мережі, проте ці програми доступні лише співробітникам даних фірм та корпорацій, які, як правило, вже мають вищу освіту.

Перші британські дистанційні програми було запропоновано Майклом Янгом ще 1962 року. Він виступив із пропозицією створити Відкритий Університет із дистанційною формою навчання. Після закінчення курсу студенти мали отримати диплом Лондонського університету. Таким чином, з 1968 року Відкритий університет розпочав своє існування. Великобританія посідає 1 місце серед європейських країн щодо забезпечення доступу викладачів до сучасних ІТ-технологій, їх компетенції та мотивації до розвитку у цій сфері. Є два варіанти надходження на дистанційні програми: по

завершенню середньої школи; після закінчення бакалаврської програми. У п'ятдесяти англійських ВНЗ практикуються програми дистанційного пост-дипломного навчання. Найбільш популярні курси комерції, права, фінансових та юридичних дисциплін, бізнес-управління, медицини. При отриманні ступеня магістра іспити приймаються письмово, усні іспити приймаються під час інтернет-конференцій.

В інших країнах, таких як Великобританія, США або Японія, дистанційне навчання почало розвиватися раніше і в цих країнах отримання дистанційного навчання супроводжується низкою умов обмежень. В Україні дистанційне навчання має стійку правову базу, менший рівень обмежень та за останні роки набуло значного поширення в країні. Загалом слід відмітити великий досвід роботи з дистанційного навчання у освітян нашої країни, що було набуто в найкоротші строки.

UDC 37.017.4:331.101

FEATURES OF ONLINE EDUCATION IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW IN THE COUNTRY

Kuchinsky V.A., Ph.D., Associate Professor
Pererva P.G., Doctor of Economic Sciences, Professor
pgpererva@gmail.com
National Technical University «KhPI»

Martial law is a special legal regime introduced by presidential decree on February 24, 2022 throughout Ukraine. The reason for the introduction of martial law was the full-scale invasion of Russia into the territory of our country.

In crisis conditions, face-to-face and distance learning have clearly demonstrated their differences. When visiting Ukrainian universities close to the front line in person, it is difficult to guarantee the complete safety of students. Even in areas remote from the combat zone, air alarms are often heard. Students who find themselves abroad as refugees have lost the opportunity to study full-time in Ukrainian higher education, so most of them choose distance learning for their further education in these turbulent months of the war.

The practice of educating university groups under martial law has developed a system for conducting training sessions online using